

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/257/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115227566
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4115227566.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci žalobkyne: A. O., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom K. - D., E. XXX/XX, zastúpená Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo námestie 25, IČO: 36 833 533, proti žalovanému: Poľnohospodárska pôda, s. r. o., so sídlom Bratislava, Žehrianska 3179/3, zastúpený Advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., so sídlom Zvolen, so sídlom Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 2. marca 2017, č. k. 12C/490/2015-165, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v časti výroku o náhrade trov konania m e n í tak, že stranám nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (do 30.6.2016 ako súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods.1 zák. č. 99/163 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“ a ako súd prvej inštancie v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) uznesením zo dňa 2. marca 2017, č. k. 12C/490/2015-165, zastavil konanie, žalovanému priznal náhradu trov konania v plnej výške a zároveň rozhodol, že žalobcovi vracia súdny poplatok vo výške 92,80 eura prostredníctvom Slovenskej pošty, a. s. - prevádzkovateľ systému, so sídlom Banská Bystrica, Partizánska cesta 9, IČO: 36 631 124, po právoplatnosti uznesenia.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 144, § 145 ods. 1, § 146 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP.

3. V odôvodnení uznesenia súd poukázal na to, že žalobca sa podanou žalobou doručenu súdu dňa 11. 09. 2015 domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Pred začatím pojednávania žalobca písomne oznámil listom doručeným súdu dňa 14. 10. 2016, že podanú žalobu berie v celom rozsahu späť. Vzhľadom na vyjadrenie žalobcu ako aj to, že k späťvzatiu žaloby došlo skôr ako sa začalo pojednávanie, súd konanie zastavil.

4. O vrátení súdneho poplatku kráteného o sumu 6,70 eura rozhodol podľa § 11 ods.3 a 4 zák.č.71/1992Zb. o súdnych poplatkoch (99,50 eura - 6,70 eura = 9,80 eura).

5. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 256 ods. 1 CSP, a keďže žalobca procesne zaviniel zastavenie konania, žalovanému priznal náhradu trov konania v plnej výške, pretože zavinenie zastavenia konania je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva, preto ak žalobca zobral žalobu späť, zásadne platí, že zaviniel zastavenie konania, a preto je povinný uhradiť žalovanému jeho trovy (rozsudok NS SR sp. zn. 5 M Cdo 12/2008), pričom ak vezme žalobca

žalobu späť bez tohto, aby žalovaný jeho nárok uspokojil, ide vždy na strane takéhoto žalobcu o procesné zavinenie a takémuto žalovanému patrí náhrada trov konania (uznesenie KS Ústí nad Labem sp. zn. 25 Co/550/2005).

6. Proti tomuto uzneseniu v časti výroku o trovách konania podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, žiadajúc odvolací súd, aby uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že uloží žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyňi trovy konania vo výške 5 050,16 eura. Zároveň si uplatnila aj náhradu trov odvolacieho konania. Namietala, že súd prvej inštancie jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práv na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP), nedostatočne zistil skutkový stav veci (§ 365 ods. 1 písm. g/ CSP) a rozhodnutie vchádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

7.1. Žalobkyňa poukázala na to, že nárok na náhradu trov konania nie je nárokom hmotnoprávnym, ale procesnoprávnym, preto je potrebné aj otázku, kto zaviniel zastavenie konania, posudzovať z procesného hľadiska, čo súd v časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia de facto aj konšatoval.

7.2. Súd bol teda povinný v konaní skúmať, či sa žalobkyňa domohla uplatneného nároku alebo nie, a to bez toho, aby zisťoval, či by bola v meritórnom konaní úspešná alebo nie. Je zrejmé, že k takémuto procesnému postupu súdu však nedošlo, nakoľko sa o ňom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nijako nezmenil. Súd síce dôvodil, že vzatie žaloby späť sa považuje za vinu za zastavenie konania, no odôvodnil to nepublikovaným rozhodnutím krajského súdu v cudzom štáte a rozhodnutím NS SR, nevydaným v Zbierke rozhodnutí a stanovísk za účelom zovšeobecnenia súdnej praxe a to nie v skutkovo totožnej veci.

7.3. Rozhodnutie súdu považuje za nespravodlivé, lebo potrestal žalobkyňu náhradou trov konania a tieto priznal podvodníkom, ktorým sa nepodarilo pripraviť ju o vlastníctvo.

8.1. Uviedla, že v konaní sa domáhala určenia vlastníckeho práva k pozemku, pričom vlastnícke právo k pozemku jej bolo v príslušnom správnom (katastrálnom) konaní aj prinavrátené. Dôvodom zrušenia rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva k pozemku v prospech žalovaného bolo posúdenie kúpnej zmluvy č. 2015/6/B1 ako absolútne neplatného právneho úkonu.

8.2. Z procesného hľadiska sa teda žalobkyňa počas prebiehajúceho sporu v správnom konaní domohla nároku, ktorý v žalobe uplatnila. Ako už bolo uvedené v späťvzati žaloby, žalobkyňa nemala v čase podania žaloby inú možnosť ako sa domáhať súdnej ochrany svojich práv a nemohla sa spoliehať na to, že sa celá vec vyrieši v správnom konaní, keďže na konanie prokurátora nemala vplyv a postavenie pána sporu, dominis litis, mala len v rámci tohto súdneho konania.

8.3. Žalobkyňa nepodnetovala prokurátora, aby sa v jej veci z dôvodu ochrany zákonnosti domáhal zrušenia vkladu vlastníctva na základe neplatnej kúpnej zmluvy. Skutočnosť, že v tomto konaní nedošlo k prejednaniu veci samej, nebola z jej viny. Túto skutočnosť spôsobil súd, keď za 11 mesiacov nevykonal ani jedno pojednávanie a neposkytol jej ako poškodenej právnu ochranu. Túto skutočnosť teda žalobkyňa nezavinila, jej práva boli ochránené v inom konaní, na základe postupu prokurátora, pričom bol dosiahnutý totožný výsledok, ktorého sa žalobkyňa domáhala v tomto konaní. Z tohto hľadiska je nesporné, že žaloba v tomto konaní bola podaná dôvodné, a teda procesnú existenciu tohto konania a trov v ňom vzniknutých spôsobil žalovaný. S poukazom na túto skutočnosť sa mal súd zaoberať pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania procesnou zodpovednosťou oboch procesných strán - žalobkyne a aj žalovaného.

9.1. Odvolateľka zdôraznila, že ak by sa v katastrálnom konaní nedomohla svojich práv, resp. by nedošlo k vyhovneniu protestu prokurátora, žalobu by späť nevzala a jej nárok by musel byť prejednaný v civilnom konaní. Poznamenala, že nebola viazaná žiadnou lehotou na späťvzatie žaloby, avšak žalobu vzala späť v dostatočnom časovom predstihu ešte pred otvorením prvého pojednávania vo veci samej, čím minimalizovala trovy oboch strán.

9.2. Do pozornosti odvolacieho súdu dala priebeh odkupovania sporných pozemkov žalovaným, ich následný úmysel predat' pozemky štátu s niekoľkonásobným ziskom, ako aj závery z vyšetrovania. Konanie žalovaného považuje za špekulatívne, a teda nijakým spôsobom nemôže požívať právnu ochranu. Poukazujúc na všetky uvedené skutočnosti sa domnieva, že nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobkyňa sama znášala trovy konania, ktoré musela vynaložiť na ochranu svojich práv pred skupinou špekulantov. Nevyhnutnosť ochrany práv žalobkyne dokazuje skutočnosť, že súd na jej ochranu nariadil neodkladné opatrenie. Procesná vina na zastavení konania u žalobkyne teda neexistuje. Poukázala na skutkovo totožné veci vedené na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/497/2015 a sp. zn. 10C/502/2015, v ktorých súd priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom v odôvodnení oboch rozhodnutí konštatoval žalovaný, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania.

10.1. Žalobkyňa okrem iného namietala aj porušenie práva na spravodlivý proces, keď interpretácia skutkového stavu je prísne formalistická, nespravodlivá a nezodpovedá skutočnosti. Napadnuté uznesenie považuje za nedostatočne odôvodnené, keď sa súd nezaoberal príčinnou súvislosťou medzi späťvzatím žaloby a právnymi skutočnosťami spojenými s protestom prokurátora, ktoré uviedla v späťvzati žaloby. Súd neprihliadol na to, že žalobkyňa sa počas konania domohla nároku, ktorý si v žalobe uplatnila. Do pozornosti odvolacieho súdu dala rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04 a III. ÚS 328/05.

10.2. Záverom konštatovala, že pri dodržaní kritéria procesného zavinenia je potrebné vec posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. V konaní je zrejmé, že žalobkyňa dosiahla to, čoho sa podanou žalobou domáhala, teda „evidenčného obnovenia vlastníckeho práva v liste vlastníctva z titulu neplatnej kúpnej zmluvy“, pretože žalovaný prehral svoj spor v konaní o proteste prokurátora. Vzhľadom k tomu zastavenie konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP treba posudzovať tak, že ho procesne zavinil žalovaný.

11.1. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že v súvislosti s rozhodnutím súdu prvej inštancie o trovách zastaveného konania je potrebné posudzovať zavinenie strany sporu len z procesného hľadiska, teda podľa procesného výsledku. Procesné zavinenie spočíva vo vzťahu k „výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu“. Zavinenie ako príčina vzniku povinnosti účastníka uhradiť trovy konania musí byť preto aj náležite odôvodnené. V tomto smere poukázal na uznesenie Krajského súdu v Ústí nad Labem sp. zn. 14Co/317/2008.

11.2. Pokiaľ ide o žalobkyňou opísané skutočnosti v chronologickom slede, poukázal na to, že prvkom zavinenia môže byť aj náhoda, napríklad odpadnutie predmetu sporu, pretože nič z toho nemožno pripočítat' na ťarchu toho, kto sa bráni. V predmetnej veci žalovaný popieral vlastnícke právo žalobkyne, preto nie je zrejmé, na základe akej skutočnosti by mu malo byť pričítané procesné zavinenie zastavenia konania a mal by byť zaviazaný na náhradu trov konania. Vo veci nebolo vykonané žiadne dokazovanie, nie je teda zrejmé, aký by bol výsledok sporu. Ak späťvzatie nemožno odôvodniť výsledkom správania sa žalovanej strany vo vzťahu k žalobným požiadavkám, potom nemožno odvodiť súvislosť, a teda ani procesné zavinenie vo vzťahu k žalobe. Vzhľadom k uvedenému je samotné správanie sa žalovaného irelevantné.

11.3. Z obsahu predmetnej veci nie je zřejmá súvislosť medzi zavinením žalovaného a zastavením konania. Správny orgán dospel k záveru, že vlastnícke právo k pozemku nebolo na žalovaného prevedené platne a vkladové konanie zastavil a následne bola ako vlastníčka na list vlastníctva opäť zapísaná žalobkyňa. Protest prokurátora bol podaný z dôvodu nerešpektovania predkupného práva štátu, v dôsledku čoho bola uzavretá kúpna zmluva považovaná za absolútne neplatný právny úkon. Žalovaný záverom poukázal na to, že práve žalobkyňa porušila svoje povinnosti vyplývajúce z predkupného práva, keď svoje nehnuteľnosti predala žalovanému nerešpektujúc predkupné právo štátu.

12.1. Žalovaný zdôraznil, že relevantné hmotno-právne otázky neboli dosiaľ vyriešené s konečnou platnosťou a protest prokurátora bol podaný na inom právnom základe. Bez prejedania merita veci a bez vykonania dokazovania nemožno dôjsť k záveru o zavinení žalovaného, pretože takýto záver by bol logicky neodôvodniteľný.

12.2. Žalovaný bránil svoje práva a to v katastrálnom konaní, v súdnom konaní o určenie neplatnosti a v konaní o správnej žalobe. Poukázal na tú skutočnosť, že povinná z predkupného práva bola práve žalobkyňa. Zdôraznil, že čo sa týka argumentácie žalobkyne ohľadne protestu prokurátora a rozhodnutí správneho orgánu, tie nie sú svojím charakterom rozhodnutiami, ktorými by bol súd viazaný. Žalobkyňa sa neplatnosti domáhala z viacerých dôvodov a je predčasné vysloviť záver, či návrh bola alebo nebol dôvodný. Súd má vo veci rozhodovať len o procesných nárokoch, z ktorých nemožno vyvodiť hmotnoprávny záver. Čo sa týka dôvodov žaloby, prelínajú sa tu aj dôvody relatívnej neplatnosti, avšak žalobkyňa nebola oprávnená dovoliavať sa porušenia predkupného práva štátu.

12.3. Na základe uvedeného možno skonštatovať, že zastavenie konania späťvzatím procesne zavinila žalobkyňa, ktorá súčasne procesne zavinila aj trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli.

13. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o trovách konania, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 a contrario CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o náhrade trov konanie je treba podľa § 388 CSP zmeniť, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

14. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávnych noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

15.1. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

15.2. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

15.3. Podľa § 381 CSP odvolací súd nie je viazaný odvolacím návrhom.

15.4. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

15.5. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

15.6. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

15.7. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

15.8. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

16. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne záver.

17. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že strana sporu, ktorá v konaní, spravidla v spore, uspela, má zásadne právo na to, aby sa jej nahradili všetky trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchyliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona a túto odchýlku aj náležite odôvodniť, inak porušuje základné právo na súdnu ochranu dotknutého účastníka.

18.1. Podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. marca 2015, č.k. II. ÚS 172/2015-14 „Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

18.2. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je potrebné primerane odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutia o trovách konania treba posudzovať v kontexte celého rozhodnutia (nález Ústavného súdu SR, IV.ÚS 142/2014, rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5M Cdo 6/2007).

18.3. Zmyslom a účelom inštitútu náhrady trov konania pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane náhradu tých trov konania, ktoré účelne vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybné zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Výnimky z tohto pravidla musí ustanoviť zákon; tieto sa musia uplatňovať len za splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok a skôr reštriktívne, napr. takou výnimkou je nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 CSP (porovnaj napr. II. ÚS 31/04).

18.4. Pri rozhodovaní o trovách konania v zmysle § 255 CSP v spojitosti s § 251 CSP platí, že sa hradia len preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky a že sa právo na náhradu trov konania riadi mierou procesného úspechu.

19.1. V sporových konaniach sa teda ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t. j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane, čo vyplýva z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

19.2. V zmysle citovaného ustanovenia § 255 ods. 1 CSP strana, ktorá v spore uspela, má nárok na náhradu trov tohto konania, čo vyplýva zo zásady zodpovednosti za výsledok súdneho konania alebo zo zásady úspechu v súdnom konaní. Plný úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobného petitu a výroku rozhodnutia, ktorým sa rozhodlo o veci samej. Pri späťvzatí žaloby platí o náhrade trov konania ustanovenie § 256 ods. 1 CSP a len v prípade, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 257 CSP).

20. Nemožno opomenúť, že ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza z § 146 ods. 2 OSP, v zmysle prvej vety ktorého ustanovenia platilo, že ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, bol povinný uhradiť jeho trovy. V druhej vete tohto ustanovenia bolo uvedené, že ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

21.1. Ak teda dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, spočívajúce napríklad v úhrade žalovanej sumy po začatí konania, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zaviniť zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného pri dôvodne podanej žalobe, platí, že žalobca procesne zaviniť zastavenie konania, teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, preto trovy žalovaného znáša žalobca. Ak dôvodom späťvzatia žaloby je oprávnené uplatnená námietka premlčania vznesená žalovaným, z

procesného hľadiska zásadne platí, že zastavenie konania zavinil žalobca a je povinný nahradiť trovy konania, ktoré vznikli žalovanému (R 11/1998).

21.2. Záver súdu o tom, že je splnený predpoklad na priznanie nároku na náhradu trov konania podľa § 256 ods.1 CSP však nevylučuje, aby súd súčasne nedošiel k záveru, že sú splnené predpoklady aj na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP (dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd v takom prípade napriek procesnému zavineniu rozhodne, že strane, ktorá procesne nezavinila zastavenie konania, neprizná nárok na náhradu trov konania, pretože sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom odvolacieho konania je výrok uznesenia súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania, ktorým súd žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške, poukazujúc pritom na procesné zavinenie žalobkyne na zastavení konania, v dôsledku späťvzatia žaloby.

23. Odvolací súd preskúmavajúc dôvodnosť podaného odvolania dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav vecí, avšak vec nesprávne právne posúdil, keď sa nevysporiadal s existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobkyne a taktiež na strane žalobcu. Prvoinštančný súd len konštatoval, že žalobkyňa zavinila zastavenie konania, keď vzala žalobu späť.

24. Žalobca síce nie je povinný uviesť dôvod späťvzatia žaloby a ani Civilný sporový poriadok žiadnym konkrétnym dôvodom nepodmieňuje samotnú legitímáciu na späťvzatie žaloby, avšak z hľadiska komplexného vnímania sporového konania je príčina, ktorá viedla žalobcu k späťvzatiu žaloby do značnej miery relevantná, a to aj vzhľadom na rozhodovanie o náhrade trov konania, či pri posudzovaní prípadného nesúhlasu žalovaného so späťvzatím žaloby, preto je vhodné, aby žalobca už priamo v späťvzati žaloby uviedol dôvod jej späťvzatia. Žalobkyňa v tejto preskúmavanej veci uviedla dôvody, pre ktoré vzala žalobu späť (pozri bod 8.2. tohto odôvodnenia, teda, že z procesného hľadiska sa žalobkyňa počas prebiehajúceho sporu v správnom konaní domohla nároku, ktorý v žalobe uplatnila).

25. Vzhľadom na aplikáciu zásady oficiality pri rozhodovaní o náhrade trov konania musí mať súd pri posudzovaní procesného zavinenia v zmysle § 256 ods.1 CSP preukázané, či v konečnom dôsledku k zastaveniu konania došlo z dôvodu na strane žalovaného. Z formálneho hľadiska je procesné zavinenie zastavenia konania pri späťvzati žaloby vždy na strane žalobcu, ktorý ako jediný môže vziať žalobu späť a tento úkon realizuje na vlastnú procesnú zodpovednosť. Tento reštriktívny záver však nemožno bez ďalšieho generalizovať pri rozhodovaní súdu o náhrade trov konania. Ak žalovaný svojím správaním, spočívajúcim predovšetkým v splnení žalovanej povinnosti po začatí konania, vyvolá u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia žaloby, považuje sa na účely náhrady trov konania žalovaný za stranu, ktorá procesne zavinila zastavenie konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol Civilný sporový poriadok. Komentár.Praha: C.H.Beck,2016, 531 s.).

26. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o náhrade trov prvoinštančného konania sa v odôvodnení napadnutého výroku rozhodnutia o náhrade trov konania obmedzil iba na jednoduché konštatovanie, že žalobca procesne zavinil zastavenie konania tým, že zobral späť žalobu, a preto žalovanému priznal náhradu trov konania v plnej výške, avšak sa nevysporiadal s existenciou, resp. neexistenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa, čo primälo odvolací súd postupovať procesným postupom podľa § 388 v spojení s § 257 CSP tak, že odvolaním žalobkyne napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra zo dňa 02. 03.2017, č. k. 12C/490/2015-165 v časti výroku o trovách konania zmenil a stranám nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania, vychádzajúc z toho, že žalovaný nesporne procesne nezavinil zastavenie konania, pretože v tomto súdnom konaní nesplnil to, čo od neho žalobkyňa požadovala v žalobnom petite, avšak ani žalobkyňa nemožno pričítať jednoznačné zavinenie zastavenia konania, keďže je treba prihliadnúť aj na okolnosti, ktoré ju viedli k uplatneniu jej nároku a k späťvzatiu žaloby, v čom odvolací súd výnimočne videl dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré rozhodol o zmene napadnutého uznesenia tak, že stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania.

27. Odvolací súd zdôrazňuje, že zmyslom ustanovenia § 257 CSP je, že pri jeho aplikácii nemôže súd žiadnej zo strán (úspešnej, ani neúspešnej, či strane, ktorá zavinila či nezavinila zastavenie konania) priznať náhradu trov konania. Moderovať je teda aj trovy zastaveného konania, pričom pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP je súd povinný skúmať, či niektorá zo strán

sporu zavinila zastavenie konania. Z hľadiska aplikácie ust. § 257 CSP sú tiež významné okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu práva (nároku) na súde a aj postoj strán sporu. Odvolací súd v zmysle uvedeného preskúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP a dospel k záveru o ich existencii na strane žalobkyne, čo odôvodňuje uvedený postup odvolacieho súdu.

28. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k rovnakému záveru, ako súd prvej inštancie ohľadom konštatovania zavinenia žalobkyne za zastavenie konania v dôsledku späťvzatia žaloby, pretože žalobkyňa vzala svoju žalobu späť bez toho, aby takýto jej úkon bol vyvolaný správaním sa žalovaného v konaní. Odvolací súd však poznamenáva, že aj v časti konania, v ktorom súd rozhoduje o trovách konania je potrebné vysporiadať sa s možnosťou aplikácie § 257 CSP a preskúmať, či v danej veci na niektorej strane, resp. na strane oboch (žalobca aj žalovaný) nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali rozhodnutie súdu, ktorým by nepriznal nárok na náhradu trov konania procesne úspešnej strane, resp. by jej priznal nárok na náhradu trov konania len čiastočne.

29.1. V tomto smere odvolací súd konštatuje, že ustanovenie § 257 CSP preberá doterajšiu úpravu v ustanovení § 150 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorého platilo, že „Ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť“.

29.2. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

29.3. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch strán, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa (uznesenie Ústavného súdu SR z 8. decembra 2011, sp. zn. II. ÚS 563/2011-14).

30. Aplikácia ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

31. V zmysle judikatúry ustanovenie 150 ods.1 OSP (teraz ustanovenie § 257 CSP) nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010, sp. zn. 2 M Cdo 17/2009).

32. Vzhľadom k uvedenému je teda nevyhnutné, aby súd aj napriek tomu, že rozhoduje o trovách konania zastaveného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania, na základe zásady procesného zavinenia strany, prihliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP. Odvolací súd vychádzajúc z obsahu súdneho spisu a skutočností z neho vyplývajúcich dospel k záveru, že v

predmetnej veci je daná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktorá predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok podľa § 255 ods. 1 CSP, ako aj odchýlku od zásady zodpovednosti za zavinenie podľa § 256 ods. 1 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa však nespočívajú v nepriaznivej majetkovej alebo sociálnej situácii strán sporu, ale vychádzajú zo samotného charakteru konania. Odvolací súd prihliadal na skutočnosti, ktoré žalobkyňu viedli k tomu, aby podala žalobu o určenie vlastníckeho práva, či nešlo o zjavne bezúspešné bránenie práva, ako sa správali strany počas konania a podobne.

33. Poukazujúc na zistené skutočnosti odvolací súd nespochybňuje, že žalobkyňa zavinila zastavenie konanie, keď vzala späť žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, poukazujúc pritom na splnenie toho, čo žalobou žiadala, avšak v tomto konaní nedošlo zo strany žalovaného k splneniu toho, čo od neho žalobkyňa žiadala, ale k späťvzatiu žaloby došlo z dôvodu, že v správnom konaní prokurátor úspešným protestom ochránil práva žalobkyne, ktorá potom už nemala potrebu pokračovať v tomto začatom konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Možno teda konštatovať, že žalovaný svojim neskorším správaním v konaní nedal žalobkyni taký podnet, ktorý by ju primäl vziať podanú žalobu späť, teda nesplnil to, čo v žalobnom petite žalobkyňa od neho požadovala v žalobnom petite.

34. V predmetnej veci však odvolací súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v celom procese týkajúcom sa priebehu výkupu pozemkov v kat. úz. Lužianky, ktorého účelom bude vybudovanie strategického objektu v okrese Nitra (automobilová továreň pre výrobu osobných automobilov zn. Jaguár). Po podaní žaloby žalobkyňou, t. j. po 11. 09. 2015, bol podaný protest prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra smerujúci proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra zo dňa 24.07.2015, č. V-5235/2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovaného na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou ako predávajúcou a žalovaným ako kupujúcim. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, v konaní č. V 5235/2015 predmetnému protestu prokurátora vyhovel rozhodnutím zo dňa 26.01.2016 č. Upo 27/2016-4/TO, v ktorom skonštatoval, že vlastnícke právo nebolo na žalovaného platne prevedené a do katastra nehnuteľností opäť zapísal ako vlastníčku žalobkyňu, a to z dôvodu, že uzavretá kúpna zmluva bola vyhodnotená ako absolútne neplatný právny úkon. Vyhovením protestu prokurátora bolo navrátené vlastnícke právo žalobkyni, čím prišlo k odpadnutiu dôvodu podanej civilnej určovacej žaloby, čo v konečnom dôsledku primälo žalobkyňu vziať späť podanú žalobu. Práve tieto skutočnosti považuje odvolací súd za dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré stranám nepriznal nárok na náhradu trov zastaveného prvoinštančného konania. Intervencia prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra spôsobila množstvo ďalších nadväzujúcich súdnych konaní na Okresnom súde Nitra o určenie vlastníckeho práva fyzických osôb k pozemkom, ktoré sa nachádzajú v uvedenom strategickom objekte, ktoré tieto fyzické osoby previedli na žalovaného uzavretím kúpnych zmlúv, ktoré boli neskôr vyhodnotené ako absolútne neplatné právne úkony, a následne boli prevedené na štát v dôsledku uplatnenia si predkupného práva štátu.

35. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že hore uvedené dôvody hodného zreteľa nemajú sociálnu povahu, a teda nie je potrebné pri ich aplikácii skúmať ich dopad na všetky strany sporu. Ustanovenie § 257 CSP má výnimočný charakter a používa sa iba vo výnimočných prípadoch s cieľom odstrániť neprimeranú tvrdosť zákonných ustanovení na strany sporu, pričom aplikácia daného ustanovenia je odôvodnená správaním sa a postojom žalovaného v čase odkupovania sporných nehnuteľností od fyzických osôb, ako aj na postojom a správaním sa žalobkyne v čase pred podaním určovacej žaloby, ako aj po jej podaní. Poukazujúc na tieto skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že ako najspravodlivejšie rozhodnutie o trovách prvoinštančného konania je rozhodnutie, ktorým súd neprizná nárok na náhradu týchto trov žiadnej zo strán.

36. Dňa 07. 06. 2017 doručil právny zástupca žalobkyne podanie, ktorým poukázal na rozhodovaciu činnosť senátu odvolacieho súdu 5Co a jeho rozhodnutie č. k. 5Co/139/2017-312 zo dňa 30.03.2017. Odvolací súd v súvislosti s rozhodnutím, na ktoré žalobkyňa poukazuje poznamenáva, že sa odklonil od uvedeného rozhodnutia, ktoré bolo prijaté v inom zložení senátu a zohľadnil aj aktuálnejšiu rozhodovaciu činnosť súdov pri aplikácii ustanovenia § 257 CSP v obdobných sporoch.

37. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol s poukazom na tie isté právne dôvody, ako v prípade náhrady trov prvoinštančného konania, ako aj z dôvodu, že každá zo strán mal len čiastočný úspech v odvolacom konaní, preto o trovách odvolacieho konania vzhľadom

na charakter sporu a okolnosti tohto prípadu i okolnosti, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu žaloby i k jej následnému späťvzatiu rozhodol s poukazom na ust. § 256 ods. 2, 257 a § 396 ods. 1, 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

38. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).